

Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon

1. Innledning

1.1 Avgrensning

Forslaget til forskrift om erstatning for klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon inneholder ordningene erstatning ved avlingssvikt, erstatning ved vinterskader på eng og erstatning ved svikt i honningproduksjon.

I dette notatet vil kun erstatning for klimarelaterte skader omtales. Erstatning for svikt i honningproduksjon som følge av pålagte flytterestriksjoner på bier er foreslått inntatt i en ny forskrift om erstatning etter offentlige restriksjoner og er derfor ikke omtalt her.

1.2 Hva endres

Ettersom det ble fastsatt en del endringer i ordningene 1. juli 2003 vil denne forskriftsrevisjonen ikke inneholde endringer av betydning i selve ordningene. Det viktigste er en omlegging av forskriftsstrukturen, slik at bestemmelsene i forskriften blir rendyrket som rettsregler og at retningslinjer og informasjon av veiledningskarakter blir flyttet til rundskriv og andre informasjonskilder. Dette vil gjøre det enklere både for søkerne og forvaltningen å håndtere ordningen.

I de tilfellene der det blir foreslått endringer i forhold til dagens praksis, vil dette bli søkt fremhevet.

2. Oversikt over gjeldende rett

Forskrift om katastrofeordningen i planteproduksjon regulerer i dag erstatning ved avlingssvikt og tilskudd etter vinterskade på eng.

2.1 Avlingssvikt

Foretak som er berettiget produksjonstilskudd, jf. forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket §§ 3 og 4¹ har rett til erstatning for avlingssvikt på visse vilkår. Avlingssvikten må være forårsaket av klimatisk eller klimatisk avledede forhold. Det er kun svikt i avling på rot som dekkes av ordningen. Erstatningen beregnes per vekstgruppe, slik at avlingsprosenten i de andre vekstgruppene et foretak måtte produsere er erstatningsberegningen uvedkommende. Før erstatningen beregnes, skal det trekkes fra en egenandel på 30 prosent. Dette innebærer at det kun er de store skadene som utløser rett til erstatning. Dette understrekes av at det ikke utbetales erstatningsbeløp under 5.000 kroner. Det er også satt en maksimalgrense for utbetaling per vekstgruppe på 500.000 kroner.

2.2 Vinterskade på eng

Det er samme vilkår for erstatning etter vinterskade på eng som for erstatning ved avlingssvikt. Det gis erstatning etter en fastsatt sats per dekar til foretak som har fått betydelige vinterskade på eng. Tilskuddet skal stimulere til tiltak som reduserer årets avlingssvikt. Egenandelen, som beregnes av hele foretakets engareal, er på 20 prosent og minsteutbetalingen er på 1.000 kroner.

¹ Forskrift 22. mars 2002 nr 283 om produksjonstilskudd i jordbruket

2.3 Erstatning ved svikt i honningproduksjon

Birøktere som driver birøkt som næring og har minst 30 produksjonskuber har rett til erstatning ved svikt i honningproduksjon på visse vilkår. Svikten må være forårsaket av klimatisk eller klimatisk avledede forhold eller pålagte flytterestriksjoner. Erstatningen beregnes på grunnlag av produksjon og oppnådd pris i skadeåret. Egenandelen er på 27 prosent av gjennomsnittsproduksjonen, slik at kun en større produksjonssvikt utløser rett til erstatning. Minsteutbetalingen er på 1.000 kroner.

2.4 Egenandel

Egenandelen i de tre ordningene beregnes som en del av produksjonen. Erstatning gis bare for skade ut over et visst minimumsomfang. Svingninger i produsert mengde er en del av den normale risikoen ved å drive plante- og honningproduksjon. Dersom produsert mengde er lavere i forhold til gjennomsnittsproduksjonen enn det som anses som normale svingninger, regnes tapet som katastrofepreget. Dette tapet kan det gis erstatning for.

2.5 Søknadsprosedyre

For alle ordningene skal søknaden sendes kommunen som forbereder og gir uttalelse til søknaden. Fylkesmannen fatter vedtak om erstatning og utbetaler denne. Statens landbruksforvaltning er klageinstans.

3. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forslaget

Forskriften er foreslått hjemlet i jordloven² §§ 3 og 18, slik som de tidligere forskriftene på dette området har vært. Jordloven § 18 gir departementet rett til å gi forskrifter om vilkår for utbetaling av tilskudd etter jordbruksavtalen eller lignende tilskudd. Offentlige erstatninger som erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon og erstatning ved katastrofetap i husdyrproduksjon hvor midlene bevilges over jordbruksavtalen kommer inn under hjemmelen.

3.1 Formål (§ 1)

Formålet med ordningen er å yte erstatning til foretak når det oppstår produksjonssvikt eller tap som følge av klimatiske eller klimatisk avledede forhold det ikke er mulig å sikre seg mot. Forskriften skal gi bestemmelser om når og på hvilke vilkår et foretak har rett til erstatning. Innholdet i formålsbestemmelsen er ikke endret i forhold til formålsbestemmelsene som oppheves. Imidlertid er ordlyden noe endret.

Ordet produksjonssvikt er nytt og er en samlebetegnelse for de typer tap forskriften dekker. Formålet med ordningen er å redusere tapet som oppstår som følge av svikt i produsert mengde. Dersom klimatisk avledede forhold fører til en dramatisk svikt i avlingskvalitet, dekker ordningen i utgangspunkt ikke dette. Et unntak ved særlige forhold med hensyn til frukt og bær er beskrevet senere.

For at et tap skal være erstatningsberettiget etter denne forskriften må søkeren ikke ha kunnet sikre seg mot tapet. I dette ligger det to krav. For det første må søkeren ha opptrådt faglig forsvarlig og ikke selv være skyld i tapet gjennom uaktsom adferd. For det andre må det ha vært umulig å forsikre seg mot skaden gjennom en alminnelig forsikringsordning. Se mer om dette i kapittel 3.3.

² Lov 12. mai 1995 nr 23 om jord (jordlova)

Når det gjelder begrepet erstatning i formålsbestemmelsen og resten av forskriften, er ikke ordningene ment å skulle erstatte tap som kommer inn under forskriften krone for krone. I så tilfelle ville uttrykket ”full erstatning” blitt brukt. Det legges til grunn at begrepet kan brukes selv om erstatningen blir beregnet standardisert og med fratrekk av en relativt stor egenandel. Innenfor begrepet erstatning i denne forbindelse ligger også at erstatningen delvis beregnes på bakgrunn av standardiserte satser.

Foretak som ikke driver på en faglig forsvarlig måte kan gis helt eller delvis avkorting i beregnet erstatning. Mer om dette under § 11.

3.2 Virkeområde (§ 2)

Ordningene er rettet mot foretak som driver produksjon av en viss størrelse og som dermed har en viss inntekt av dette. Erstatningsordningene som retter seg mot avlingssvikt og vinterskade på eng gjelder for foretak som er berettiget produksjonstilskudd. For disse ordningene foreslås ingen endringer i virkeområde.

Det gis ikke produksjonstilskudd til honningproduksjon. Erstatning som følge av svikt i honningproduksjon gjelder i dag for birøktere som driver birøkt som næring og som har mer enn 30 produksjonskuber. Da grensen ble satt til 30 produksjonskuber i 1997 var begrunnelsen at det krevdes en årlig avgiftspliktig omsetning på minst 30.000 kroner for registrering som næringsdrivende i merverdiavgiftsmanntallet. Etter de beregningene Statens kornforretning da foretok måtte birøkteren i 1996 ha 38,3 kuber for å fylle kravet til avgiftspliktig omsetning. I jordbruksoppgjøret ble det enighet om å sette minstekravet for å være erstatningsberettiget til 30 produksjonskuber.

Det foreslås nå å innføre foretaksbegrepet også for honningproduksjon. En slik endring vil legge til rette for en mer enhetlig begrepsbruk på området. Videre vil det bli lettere tilgjengelig dokumentasjon for å beregne erstatning fordi alle søkere må levere næringsoppgave. Videre inntas en bestemmelse om at det ved søknad om erstatning må dokumenteres en omsetning på minst 30 000 kroner innenfor honningproduksjon de siste 12 mnd før erstatningsberettiget tap oppstod. Dette for å ha sammenfallende bestemmelser med berettigelsen til produksjonstilskudd, selv etter hevingen av grensen for merverdiavgiftsplikt til 50.000 kroner. Dette vil ikke medføre endringer av betydning i ordningens virkeområde.

Beregninger som Statens landbruksforvaltning har gjort, viser at det de i årene 1998-2001 i gjennomsnitt krevdes salg av honning fra 30 kuber for å oppnå en omsetning på 30.000 kroner. Dersom prisene på honning fortsetter å stige moderat, vil noen flere produsenter enn i dag omfattes av ordningen i fremtiden.

Den alt overveiende delen av honningprodusentens omsetning kommer fra salg av honning, slik at omsetningen i svært stor grad vil representere salg av honning. I noen tilfeller kan en birøkter drive med avl og pollinering ved siden av honningproduksjon, slik at inntektene ved salg av honning alene ikke når 30.000 kroner. Disse vil ved den foreslåtte endringen få rett til erstatning. Det antas imidlertid at dette ikke vil føre til økte utbetalinger, ettersom ordningen har en relativt høy egenandel og en minstegrense for utbetaling av erstatning.

3.3 Vilkår (§ 3)

Denne bestemmelsen er en sammenfatning og videreføring av krav de forskjellige ordningene har for å oppnå erstatning.

Landbruksdepartementet foreslår at det etter denne forskriften ikke skal gis erstatning dersom det er mulig å forsikre seg mot tapet gjennom alminnelige forsikringsordninger. Det har til tider vært stilt spørsmål ved denne avgrensningen. En har derfor valgt å presisere dette i utkastet til § 3 andre ledd. Vilåret gjelder uavhengig av om foretaket faktisk har forsikret seg eller ikke. Dersom foretaket har valgt å ikke benytte seg av en alminnelig forsikringsordning, er dette en risiko foretaket selv må ta. I tillegg gjelder at dersom foretaket faktisk har forsikringsdekning gjennom at det har tegnet en spesialforsikring for å beskytte seg mot for eksempel svikt i honningproduksjon, dekkes ikke tapet av denne erstatningsordningen. Foretaket har da ikke lidt noe annet tap enn den egenandelen forsikringen oppstiller. Dersom foretaket har forsikring som gir en underdekning, utløser det heller ikke rett til erstatning.

Etter dagens forskrifter må foretaket melde fra til kommunen så snart det er grunn til å anta at produksjonssvikt har eller vil oppstå. Dersom dette ikke gjøres, kan det føre til at søknaden blir avvist. Begrunnelsen er at forvaltningen i en del tilfeller er avhengige av å kontrollere arealene/produksjonssvikten så tidlig som mulig for å kunne avgjøre om skaden er av klimatisk art. Dersom foretaket ikke melder fra med en gang foretaket er blitt klar over skade, vil det ikke ha rett til erstatning. Det blir da opp til forvaltningens skjønn å avgjøre om skaden er meldt i tide.

3.4 Erstatning ved avlingssvikt, vinterskader på eng og ved svikt i honningproduksjon (§§ 4, 5 og 6)

Utkastet til forskrift innebærer ingen endringer i forhold til dagens praksis når det gjelder hva som erstattes og beregning av erstatning. Imidlertid er mange av bestemmelsene i forskriftene tatt ut og vil bli inntatt i rundskriv for å opprette et klarere skille mellom regler og retningslinjer i forskriften.

Etter dagens praksis kan Statens landbruksforvaltning vedta at klimabetinget kvalitetsforringelse i enkelte tilfeller kan regnes som avlingssvikt. Det har vært gjort der haglbyger og store nedbørsmengder om sommeren har forårsaket kvalitetsforringelser på frukt og bær og der unormalt tidlig frost har forårsaket skader. Begrunnelsen er at forringelsen i disse tilfeller kan sammenlignes med det tapet som oppstår ved svikt i avlingsmengde. Produktene kan bare brukes til saft og lignende i stedet for normalt salg, noe som fører til en dramatisk svikt i inntekt for produsentene som følge av klimatiske forhold. Ettersom det har vært stilt spørsmål ved praktiseringen av denne bestemmelsen, mener departementet det er hensiktsmessig å presisere bestemmelsen slik det er gjort i utkastet til forskrift.

Forskriftens § 4, annet ledd avgrenser ordningen til å omfatte klimabetinget kvalitetsforringelse på frukt og bær som følge av haglskader, store nedbørsmengder og frost. Dette er de typer skader og produkter der klimatiske forhold gjør seg gjeldende i form av kvalitetsforringelse og ikke ved svikt i innhøstet mengde. Alminnelig kvalitetsreduksjon, det være seg på potet, korn, gulrøtter etc. som følge av varierende klimatiske betingelser under vekstsesongen kan aldri regnes som avlingssvikt i forskriftens forstand. Skader forårsaket av ugras, plantesjukdommer, skadedyr og andre forhold som kan kontrolleres, regnes heller ikke som avlingssvikt.

Etter dagens forskrift dekker erstatning ved svikt i honningproduksjon også erstatning for tap som følge av pålagte flytterestriksjoner på bikuber. Erstatninger utløst av offentlige restriksjoner i landbruket samles nå i en ny forskrift. Erstatning for tap som følge av pålagte flytterestriksjoner foreslås derfor flyttet over i forskriften om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner.

3.5 Søknad og utbetaling (§ 7)

Utkastet til forskrift innebærer ingen endringer i forhold til dagens praksis vedrørende søknad og utbetaling. Nærmere retningslinjer om dette vil bli gitt i rundskriv. Av § 7 annet ledd, følger at krav om erstatning ikke kan overdras eller pantsettes. Dette betyr at fylkesmannen foretar utbetaling av beregnet erstatning til det foretaket som fremsatte søknaden.

3.6 Egenandel, minsteutbetaling, toppavgrensning (§ 8)

Utkastet til forskrift medfører ingen endring i praksis når det gjelder hvordan beregning av egenandel, minsteutbetaling og toppavgrensning skal foretas.

Utkastet til forskrift innebærer imidlertid en justering av egenandelen ved erstatning etter vinterskade på eng i Finnmark og deler av Nord-Troms fra 15 til 20 prosent slik at egenandelen blir lik i hele landet. Bakgrunnen for den differensierte egenandelen er at det er lavere avling og større tapsrisiko i de nordligste delene av landet. Varierende betingelser for landbruksproduksjon håndteres imidlertid gjennom tilskuddsordninger. I jordbruksoppgjøret i 2003 ble egenandelen for avlingssvikt justert slik at denne nå også er lik i hele landet. På denne bakgrunn mener en det er logisk å gjøre den samme justeringen i forhold til erstatning ved vinterskader på eng.

Utkastet til forskrift innebærer også en justering av egenandelen for erstatning ved svikt i honningproduksjon fra 27 til 30 prosent. Da egenandelen ble endret fra 37 til 27 prosent i 1997, var begrunnelsen at denne burde være lik for avlingssvikt og svikt i honningproduksjon. En mener argumentene er like gyldige i dag. Forslaget ble ved en inkurie uteglemt i jordbruksforhandlingene i 2003.

3.7 Administrasjon, klage og dispensasjon (§ 9)

Utkastet til forskrift innebærer ingen endringer av betydning i forhold til dagens praksis når det gjelder hvem som har vedtaksmyndighet og hvem som er klageinstans.

For avlingssvikt er praksis i dag at Statens landbruksforvaltning må vedta at klimabetinget kvalitetsforringelse skal gi rett til erstatning. Dette anbefales i utkastet til forskrift å inngå som en del av fylkesmannens ordinære saksbehandling.

Når det gjelder adgangen til dispensasjon fra forskriften, er det foretatt visse endringer i forhold til dagens praksis. I dag har fylkesmannen adgang til å dispensere fra forskriften i noen tilfeller. De bestemmelsene det gjelder blir nå enten opphevet eller flyttet over i rundskriv og det er derfor ikke noe behov for en dispensasjonsbestemmelse som gjelder fylkesmannsnivået. Fylkesmannens rom for skjønnsutøvelse vil bli omtalt og ivaretatt gjennom rundskriv. For erstatning ved svikt i honningproduksjon kan kommunen og fylkesmannen i dag dispensere fra søknadsfristen. Dette avviker i forhold til andre erstatningsordninger, og foreslås fjernet slik at det er bare Statens landbruksforvaltning som kan dispensere fra søknadsfristen.

Statens landbruksforvaltning kan i dag dispensere fra forskriftene i særlige tilfeller. Dette foreslås videreført. Generelt sett bør en dispensasjonsbestemmelse praktiseres strengt, noe også ordlyden "særlige tilfeller" indikerer. Formålet vil gi skrankene for hvor omfattende en dispensasjon kan være. Stadige dispensasjoner vil bidra til å uthule ordningen og gjøre praktiseringen vanskelig.

Når det gjelder avlingssvikt kan Statens landbruksforvaltning i dag dispensere fra forskriften slik at produksjonstap pga. plantesykdommer og skadedyr det ikke er mulig å sikre seg mot i særlige tilfeller kan erstattes. I praksis har begrepet skadedyr blitt tolket som insekter. Slike skader vil ikke direkte skyldes klimatiske avledede forhold. Når det oppstår skader som skyldes plantesykdommer og insekter, bør det kun gis dispensasjon der skadene er en direkte og tydelig følge av klimatiske forhold. Dette foreslås videreført dersom avlingssvikten blir regnet som et "særlig tilfelle".

Dagens praksis med hensyn til hvem som kan søke dispensasjon fra bestemmelser i forskriften varierer noe. Dispensasjonssøknader fra fylkesmannen har blitt realitetsbehandlet av Statens landbruksforvaltning. Departementet ønsker ikke å videreføre en slik praksis. Slike søknader skal komme fra de som ordningen retter seg mot, dvs. fra foretaket.

3.8 Opplysningsplikt og kontroll (§ 10)

Utkastet til forskrift innebærer få endringer i praksis når det gjelder søkers opplysningsplikt og den kontroll kommunal og statlig forvaltning skal føre i forbindelse med søknader og utbetalinger. Ordlyden er imidlertid forskjellig fra tidligere bestemmelser. Nærmere retningslinjer for kommunenes og fylkesmannens kontroll vil bli gitt i rundskriv.

For erstatning ved svikt i honningproduksjon skal kommunen i dag foreta feltkontroll i alle bigårder der det er meldt fra om skade eller som har søkt om erstatning. Det foreslås at dette kravet reduseres slik at kommunen må foreta kontroll på 50 prosent av bigårdene eller minimum en.

Alle ledd i forvaltningen kan med henvisning til forskriften kreve opplysninger som må ansees nødvendig for å avgjøre den framsatte søknad, dispensasjon eller klage.

3.9 Avkorting av erstatning (§ 11)

Dersom foretaket ikke er drevet på en faglig forsvarlig måte eller det ikke er ytt tilstrekkelig innsats for skadeforebygging, kan erstatningen helt eller delvis avkortes. Bestemmelsen innebærer at erstatningen kan reduseres eller avslås helt dersom foretaket ikke driver faglig forsvarlig eller driver særlig risikofylt. For å legge til rette for en størst mulig enhetlig behandling vil det bli gitt nærmere bestemmelser som grunnlag for vurderinger av dette i rundskriv. Dagens praksis med anledning til en "gradert" reaksjon hvor forvaltningen kan avkorte erstatningen dersom en mener foretaket ikke driver faglig forsvarlig videreføres.

Øvrige bestemmelser om avkorting av erstatning i dagens forskrift er også videreført i utkastet til ny forskrift, med tillegg for forvaltningens adgang til å holde erstatningen tilbake ved regelverksbrudd. Dette er i samsvar med reglene om produksjonstilskudd.

Utkast til forskrift

Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon

Fastsatt av Landbruksdepartementet xx.xx.2004 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) §§ 3 og 18.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å yte erstatning for å redusere økonomisk tap som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske eller klimatisk avledede forhold det ikke er mulig å sikre seg mot.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for foretak som har rett til produksjonstilskudd i jordbruket etter §§ 3 og 4 i forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket, og foretak som driver med honningproduksjon der foretaket er registrert som merverdiavgiftspliktig etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28.

Forskriften gjelder også foretak med honningproduksjon som ikke er registrert som merverdiavgiftspliktige jf. første ledd, dersom foretaket har en omsetning på minst 30 000 kroner innenfor honningproduksjon de siste 12 mnd før erstatningsberettiget tap oppstod.

§ 3 Vilkår

Det gis ikke erstatning dersom tapet kan dekkes gjennom en alminnelig forsikringsordning eller dersom foretaket får dekket tapet på annen måte.

Det er et vilkår for erstatning at foretaket gir melding til kommunen uten ugrunnet opphold når det er grunn til å anta at et erstatningsberettiget tap har oppstått eller vil kunne oppstå.

§ 4 Erstatning ved avlingssvikt

For avlingssvikt på jord- og hagebruksvekster kan det gis erstatning når det oppstår svikt i et foretaks avling på rot av mat- og fôrvekster, småplanter til produksjon av mat og fôr, samt såvarer og settepoteter.

Med avlingssvikt etter første ledd menes svikt i avlingsmengde i forhold til gjennomsnittsavling i omsøkte vekstgruppe. I særlige tilfeller kan også kvalitetsforringelse på frukt og bær regnes som avlingssvikt dersom kvalitetsforringelsen skyldes haglskade, store nedbørsmengder eller frost.

Erstatningen beregnes per vekstgruppe.

Søknad om erstatning må fremmes innen 31. oktober det året skaden har oppstått.

§ 5 Erstatning ved vinterskader på eng

For vinterskader på eng kan det gis erstatning når foretaket utbedrer engen for å begrense avlingssvikten og for å gi en avling av gras eller grønnfôr som kan høstes samme år.

Som vinterskader på eng regnes skader forårsaket av fysiske og/eller biotiske forhold som frost, isdekke, vanndekke, uttørking, oppfrysing eller overvintringssopp.

Erstatning gis som en fast sats per dekar.

Søknad om erstatning må fremmes innen 15. juli det året skaden har oppstått.

§ 6 Erstatning ved svikt i honningproduksjon

For svikt i honningproduksjon kan det gis erstatning når det oppstår svikt i honningmengde i forhold til gjennomsnittsproduksjon i kilo per produksjonskube.

Erstatningsutmålingen baseres på dokumentert produksjon og pris.

Søknad om erstatning må fremmes innen 31. oktober det året skaden har oppstått.

§ 7 Søknad og utbetaling

Søknad om erstatning skal fremsettes på skjema fastsatt av Statens landbruksforvaltning og sendes kommunen.

Krav på erstatning kan ikke overdras eller pantsettes.

Det kan gis forskudd på erstatning ved avlingssvikt med inntil 50 prosent av antatt erstatning etter særskilt søknad, dersom foretaket av økonomiske grunner har behov for det.

§ 8 Egenandel, minsteutbetaling og toppavgrensning

Erstatning kan bare gis for skade ut over et visst minimumsomfang (egenandel).

Egenandelene for erstatning ved:

- a) avlingssvikt er 30 prosent av gjennomsnittsproduksjon per vekstgruppe
- b) svikt i honningproduksjonen er 30 prosent av gjennomsnittsproduksjonen
- c) vinterskader på eng er 20 prosent av foretakets totale innvintrede engareal.

Beregnet erstatning ved avlingssvikt under 5 000 og over 500 000 kroner per vekstgruppe utbetales ikke.

Beregnet erstatning ved vinterskader på eng og ved svikt i honningproduksjon på mindre enn 1 000 kroner utbetales ikke.

§ 9 Administrasjon, klage og dispensasjon

Vedtak om erstatning fattes av fylkesmannen. Kommunen skal gi en uttalelse til søknaden før saken oversendes fylkesmannen.

Vedtak fattet av fylkesmannen kan påklages til Statens landbruksforvaltning. Klagen skal sendes kommunen. Kommunen skal uttale seg om klagen og videresende den til fylkesmannen.

Statens landbruksforvaltning kan dispensere fra forskriften når særlige grunner tilsier det.

Statens landbruksforvaltning gir nærmere regler for utmåling av erstatning og kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

§ 10 Opplysningsplikt og kontroll

Kommunen, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Kommunen, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt, og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som søker erstatning. Foretaket plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 11 Avkorting

Dersom foretaket ikke har drevet på en faglig forsvarlig måte eller har gjort det som normalt kan forventes for å forebygge tap, kan hele eller deler av erstatningen avkortes.

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av erstatning, kan hele eller deler av erstatningen som tilfaller foretaket avkortes.

Dersom foretaket driver eller har drevet sin virksomhet i strid med øvrig regelverk for jord- og hagebruksvirksomhet eller birøkt, kan hele eller deler av erstatningen holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av erstatningen som tilfaller foretaket avkortes.

§ 12 *Beregning og innkreving av avkortingsbeløp mv.*

Differansen mellom utbetalt beløp og redusert erstatning som følge av vedtak om avkortning etter § 10, kan kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere erstatninger eller tilskudd, jf. forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket § 14 siste ledd. Tilsvarende gjelder der foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

Til avkortingsbeløpet som nevnt i første ledd kan det legges rente tilsvarende gjeldende forsinkelsesrente, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv. Der mottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til foretaket. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av den urettmessige erstatningen.

§ 13 *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves følgende forskrifter:

- forskrift 30. august 2001 nr. 1001 om katastrofeordningen i planteproduksjon
- forskrift 30. august 2001 nr. 1002 om erstatning for svikt i honningproduksjon